

92-gruppens kommentarer til forudsætninger for Danmarks Klimastatus og -fremskrivning 2021 (KF21)

92-gruppen
Forum for Bæredygtig Udvikling

28. januar 2021

De fem punkter i dette notat er underbygning af de kommentarer vi kom med på høringsmødet den 21. januar 2021. Disse punkter er ikke nødvendigvis udtømmende for 92-gruppens kommentarer til forudsætningerne for Klimastatus og -fremskrivning.

1. Lækage-andel bør tydeligt fremgå af Klimafremskrivning og -status

Den udvikling som Danmark fremmer gennem eksisterende danske regler (afgifter, fossile subsidier mm.) kan være direkte årsag til negativ klimapåvirkning i omverdenen. Se også afsnit "8a - Redegørelse/opgørelse af Danmarks "lækage ansvar" i 92-gruppens høringsvar til global afrapportering¹.

Eks. blev der beregnet, i forarbejdet til biobrændstofloven, at tvungen brug af biobrændstof ville flytte ca. 100.000 ton CO₂ fra dansk til tysk GHG-regnskab, som følge af øget dansk grænsehandel efter brændstof².

Derfor anbefaler 92-gruppen at KF 21 tydeligt redegøre for de udslip og reduktioner der skyldes lækage, især på de områder hvor der kan laves rimelige skøn (jf. ovenstående eksempel med grænsehandel).

Det skal eksempelvis fremgå hvor stor en netto-andel af det danske GHG-udslip fra diesel, der skyldes at tyske og svenske vognmænd køber diesel i Danmark. Lækage-andelen bør regnes som netto-andel for at modregne den diesel, som er købt i udlandet, men som bruges på kørsel i Danmark.

Ved særskilt at redegøre for de udslip og reduktioner i det nationale GHG-udslip, som skyldes lækage, vil Klimafremskrivningen og -status bedre kunne informere borgere og politikere om hvor der fremadrettet bør sættes ind for at opnå reelle reduktioner. Ligeledes vil det gøre det muligt for danske politikere løbende/årligt at holde øje med hvordan

¹ <https://92grp.dk/vi-mener-kategorien/vi-mener-klima-og-energi/599-horingssvar-ifm-horing-om-global-afrapportering-for-de-internationale-effekter-af-den-danske-klimaindsats.html>

² Da biobrændstofloven fra 2009 indførte tvungen brug af 5,75% biobrændstof blev det vurderet at øge danskernes grænsehandel af brændstof i Tyskland svarende til at 100.000 ton CO₂ blev flyttet fra det nationale danske klimaregnskab til det tyske:

<https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/L181/bilag/12/682627/index.htm>

Den seneste ændring af biobrændstofloven (L97 fra 2020) undlader at sætte GHG-tal på hvor stort et lækageansvar Danmark påfører Tyskland, men konstaterer: "Det forventes bl.a., at en øget brændstofpris vil medføre øget grænsehandel med deraf følgende tab af afgifter på de varer, der indkøbes uden for Danmark". GHG-tallet må kunne beregnes ud fra at lovforslaget anslås at påføre staten et provenutab på 30 mio om året.

https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/l97/som_fremsat.htm

udviklingen i klimaafgifter i nabolande spiller sammen med danske afgifter. Hvilket jo er formålet med KF21 og selve klimaloven (§1, stk 4): *“ De tiltag, der skal anvendes for at reducere udledningen af drivhusgasser, skal medføre reelle indenlandske reduktioner, men samtidig skal det sikres, at danske tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser”*. Den lækage som omvendt flytter drivhusgasudledninger indenfor Danmarks grænser (som DKs lavere dieselaftgifter), bør dog også belyses og redegøres for specifikt i KF20.

Danmarks samlede lækage-ansvar omfatter også udslip der ikke indgår i det nationale CO₂-regnskab (eksempelvis internationale flyrejser), hvorfor det samlede overblik af lækage-ansvaret kun kan gives i den globale afrapportering. Dog bør alt lækage-CO₂, der indgår i det nationale CO₂-regnskab også indgå i KF.

2. Udslip fra fossilt brændstof skal medregne brændstoffets opstrøms-udslip, ellers vil KF konsekvent underdrive klimaeffekterne af fossilt valg/fravalg med 28,7%

På høringsmødet, d. 21/1 2021, fremgik det, at Energistyrelsen i Klimastatus og - fremskrivningen for fossile brændstoffer, kun agter at bruge CO₂-værdien for afbrænding af det fossile brændstof (som for fx benzin er 73gCO₂/MJ).

92-gruppen mener at KF skal beregnes ved at bruge hele det fossile brændstofs faktiske udslip, dvs afbrænding plus opstrøms-udslip (GHG-udslippet fra udvinding, flaring, raffinering af det fossile brændstof) som udgør 94gCO₂/MJ (fastsat i VE-direktivet fra 2018). Det fossile brændstofs reelle udslip er altså jf. EU's regneregler 28,7% højere end den værdi Energistyrelsen agter at anvende i KF21.

92-gruppen anerkender at udledninger på boreplatforme og raffinaderier allerede bliver opgjort og at disse udslip, modsat transportsektoren hvor brændstoffet i sidste ende afbrændes, hører til i ETS-sektoren. Denne opdeling ændrer dog intet ved, at hele opstrøms-udslippet er en direkte konsekvens af den fortsatte brug af fossilt brændstof. Hvis bilerne ikke brugte brændstof ville klimaeffekten være en reduktion på 94gCO₂/MJ. Det vil derfor være stærkt (28,7%) misvisende hvis KF kun medregner udslippet fra selve afbrænding af det fossile brændstof. En negativ konsekvens heraf ville være at den fulde klimaeffekt af regeringens indsats for at fremme elbiler, ikke vil blive fulgt medregnet i KF21.

Ydermere fastsætter direktivet VE-Dir II (2018) værdien for fossilt brændstof til at være 94gCO₂/MJ, samt er det i det tidligere VE-Dir I (2009) etableret at fossile brændstoffers opstrøms-udslip SKAL medregnes. Det fremgår blandt andet i direktivets Bilag V, *“Regler for beregning af drivhusgaseffekterne af biobrændstoffer, flydende biobrændsler og de fossile brændstoffer, de sammenlignes med”*, C *“Methodologi”*, pkt 4 og 19. Også af den grund bør Energistyrelsen derfor medregne opstrøms-udslippet.

3. Biobrændstoffer og biomasse skal tælles forskelligt fra nul.

I høringsnotatet fremgår det at CO₂-udledning fra forbruget af biomasse (afbrænding af fx træflis og træpiller) er defineret som drivhusgas neutralt, der hvor det forbruges til fx boligopvarmning og el- og varmeproduktion og CO₂-udledning fra bioenergi optræder

derfor ikke i opgørelsen. Jf. FN-reglerne skal CO₂ fra forbruget af biomasse opgøres og indberettes under et såkaldt "memo item", hvorved det ikke indregnes i den nationale opgørelse.

FN-reglerne gælder for DKs nationale CO₂-regnskab, der indsendes til EU og UNFCCC. Arbejdet med denne FN-rapportering er hidtil og vil også fremover blive udført af DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, ikke af Energistyrelsen. Hensigten med den nye Klimafremskrivningen og -status må ikke blive blot at reproducere DCEs arbejde. Det ville ikke tjene noget formål. Hverken Energistyrelsen eller KF kan således gemme sig bag de FN-regler, der gælder for det arbejde DCE udfører.

Hensigten med KF bør netop være at bygge ovenpå den eksisterende FN-rapportering. Så KF bliver et redskab der informerer danske borgere og politikere om den danske klimaindsats, ved at rapportere om de faktiske klimaeffekter, og dermed danne grundlag for en bredere offentlig forståelse af klimaindsatsen og fremme en rationel klimapolitik.

Som nævnt i høringsnotatet bliver udslippet fra afbrænding af bioenergi allerede opgjort og indberettet jf. FN-reglerne. Denne opgørelse viser at Danmark i 2019 havde et udslip fra afbrænding af bioenergi på over 19 MT CO₂e³. Når disse 19 MT medregnes 1:1 ligger Danmarks samlede CO₂-udslip nærmest på niveau med Danmarks udledning i 1990. Det ville dog være misvisende at medregne hele Danmarks udslip fra bioenergi 1:1. De 19 MT dækker over en bred vifte af bioenergi, hvoraf klimapåvirkningen er meget forskellig. I den gode ende ligger f.eks. biogas baseret på ægte affald, som udover at erstatte fossilt brændstof også mindsker metan udslippet. Hurtig-omsættelig feed stocks, som f.eks. den bionedbrydelige del af husholdningsaffald og halm, ligger ligeledes i den gode ende af spektret over bioenergi med en positiv klimapåvirkning. I den modsatte - meget negative - ende af spektret ligger biodiesel baseret på vegetabiliske afgrøder og træbiomasse, der fældes med henblik på afbrænding. For disse typer bioenergi vil en 1:1 medregning være meget billigt sluppet efter ILUC, tidsforskydning og reduktion af skovens kulstofbalance (og biodiversitet) medregnes.

Under FN-reglerne kan man kun vælge mellem at medregne alle 19 MT CO₂ fra bioenergi eller at ignorere alle 19 MT. KF er en anledning til at udvikle en mere fornuftig og retvisende opgørelse over klimaeffekterne af Danmarks brug af bioenergi, ved at forskellige typer bioenergi tilskrives forskellige CO₂-værdier >0gCO₂.

Som tidligere nævnt (punkt 2), vil klimaeffekten af fortsat brug af fossile brændstoffer være underdrevet med 28,7%, hvis man undlader at medregne fossile brændsleres opstrøms-udslip. Hvis man ligeledes vælger fortsat at regne biobrændstoffer som 0gCO₂, vil KF21 samlet underdrive klimaeffekten ved fortsat brug af fossile biler med 40%⁴.

³ <https://www.statistikbanken.dk/DRIVHUS2>

⁴ Baseret på at biobrændstoffer nu udgør 7,6% af dansk brændstof og at tvungen iblanding hovedsageligt opfyldes med afgrødebaseret biodiesel, som klimamæssigt ikke er bedre end fossilt brændstof. For information om biodiesels reelle klimapåvirkning se afsnit: "1- Raps og palmeoliediesel er værre for klimaet end fossilt brændstof". i 92-gruppens hørings svar: https://92grp.dk/files/92grp_h%C3%B8ringssvar_til_revision_af_biobr%C3%A6ndstofloven_2019_fina_l.pdf

92-gruppen opfordrer derfor ENS til i KF at benytte så realistiske som muligt CO2-værdier for de forskellige typer bioenergi der bruges. Dette vil ligeledes fremadrettet gøre den danske Klimafremskrivning og -status til et vigtig værktøj for virksomheder, politikere mm., når de skal beslutte hvilken bioenergi der mest bæredygtigt kan anvendes i de sektorer, hvor der endnu ikke eksisterer andre alternativer til afbrænding.

Det er vores opfattelse at Energistyrelsen med sine teknologikataloger allerede har udført det meste af arbejdet mht. at udregne realistiske CO2-værdier (inkl ILUC) for de forskellige kategorier af bioenergi der anvendes i Danmark. Vi har tillid til, at Energistyrelsen ligeledes vil kunne finde en fair regneteknisk måde at indregne klimaeffekten af tidsforskydning, som er særligt alvorlig klima konsekvens ved brugen af træbiomass.

Se endvidere afsnit *“2f - Alt bioenergi er ikke lige godt. Behov for differentierede CO2-værdier på bioenergi”* i 92-gruppens hørings svar til global afrapportering⁵.

4. Der er behov for en redegørelse for hvorvidt CO2 indfanget fra afbrænding af biomasse må medregnes som reduktioner i KF.

I høringsnotatet fremgår det at det forventes, at Carbon Capture and Storage (CCS) bidrager med CO2 reduktioner på 0,4 mio. tons i 2025 stigende til 0,9 mio. tons i 2030. Det nævnes ikke i notatet hvilken punktkilder som vil bidrage specifikt med reduktioner, men i stedet skrives *“Det forventes, at CO2-fangsten på de estimerede 0,9 mio. ton i 2030 finder sted i en eller flere af følgende fire sektorer: kraftvarme- og varmegværker, affaldsfyrede værker, industrien og biogasanlæg⁶.”*

Det antages derfor at CO2-fangsten forventes at foregå på anlæg hvor størstedelen af brændslet er træbiomasse eller bionedbrydeligt affald. Emissioner fra bioenergi medregnes pt ikke i CO2 regnskabet. (og derudover tilgodeses af statsstøtte, afgiftsfritagelse og næppe blive afkrævet den kommende ghg-afgift). Ændres dette når der sættes CCS op på anlægget?

Det lyder næsten som filosofisk spørgsmål, som træet i skoven der muligvis ikke falder hvis man ikke ser på det. Hvis biobaseret CO2 ikke medregnes på minussiden, når det udslippes til atmosfæren - kan det så regnes på plussiden når det ikke udslippes? ENS lader til at være af den opfattelse.

92-gruppen opfordrer ENS til at fremlægge et notat der forklarer hvordan man kan nå den konklusion.

⁵ <https://92grp.dk/vi-mener-kategorien/vi-mener-klima-og-energi/599-horingssvar-ifm-horing-om-global-afrapportering-for-de-internationale-effekter-af-den-danske-klimaindsats.html>

⁶ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Basisfremskrivning/7a_kf21_forudsætningsnotat_-_ccs.pdf

5 Brug Pariskompatible prisscenarier

Klimasrådet spurgte på høringsmødet 21/1/2021 til hvilket olieprisscenarie ENS agter at benytte i KF. ENS forklarede at man vil anvende samme version som Økonomisk Redegørelse. Som er en kobling mellem IEAs Stated Policy Scenarie (tidligere kaldet: NPS, New Policy Scenario) og markedets futurepriser. ENS tilføjede at man mener at den tidshorisont KF beskæftiger sig med er kort nok til at man ikke frygter at KF vil blive påvirket af at IEA-scenariets overvurderer fossilt og undervurderer VE.

92-gruppen mener ikke at det er rigtigt at KF vil være fri for negativ påvirkning af IEA-scenariet. KF skal kigge 10 år ud i fremtiden. Til sammenligning har Økonomisk Redegørelse en tidshorisont på 1-2 år. Det kan følgelig ikke forventes at KF uden problemer kan bruge ØR-scenariet.

Til illustration af problemet med at bruge IEAs SPS/NPS-scenarie: Med Nordsøaftalen, fra 2017, brugte finansministeriet IEA scenariet til at beregne de olie-triggerpriser, der skulle resultere i at de 5 mia. kroner, som staten med Nordsøaftalen havde givet olieselskaberne i skattelettelser, ville blive betalt tilbage inden 2031. Triggerprisen for tilbagebetaling blev vha IEA scenariet sat til \$80 i 2020⁷. Tre år ude i fremtiden ifht Nordsøaftalen var det højeste Brent olieprisen nåede i 2020 \$50-60⁸.

Finansminister Kristian Jensen svarede 29. maj 2017 på ft-spørgsmål vedr. beregningsgrundlaget for Nordsøaftalen. Spørgsmålet handlede om, hvorvidt nordsøaftalen er baseret på beregninger, der stemmer med Paris-aftalen og hvis ikke, om regeringen forventer, at nordsøaftalens skattelettelser også vil blive tilbagebetalt, hvis der regnes på baggrund af et scenarie der forudsætter at Parisaftalen overholdes (IEAs 450ppm scenarie). Hertil svarer finansministeren benægtende⁹

På baggrund af anbefalinger fra TCFD m.fl. vedtog et bredt folketingsflertal i april 2018 en beretning¹⁰ om at Danmark fremover udover NPS/SPS også skal bruge det mest Paris-kompatible scenarie der foreligger¹¹.

92-gruppen opfordrer ENS til i KF at følge flertalsberetningen fra 2018. Det skulle da være mærkeligt hvis netop Klimafremskrivningen udelukkende skulle være udarbejdet på baggrund af det IEA-scenarie, der er baseret på en antagelse om at Parisaftalen ikke lykkedes.

⁷ https://92grp.dk/files/Bilag_-_Nords%C3%B8aftalen_er_en_5_mia._satsning_p%C3%A5_at_Parisaftalen_mislykkes.pdf

⁸ <https://www.macrotrends.net/2480/brent-crude-oil-prices-10-year-daily-chart>

⁹ www.ft.dk/samling/20161/almdel/fiu/spm/323/svar/1410268/1762297.pdf

¹⁰ <http://www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B26/bilag/2/1879752/index.htm>

¹¹ <https://92grp.dk/nyhedsbreve/427-nu-regner-danmark-med-parisaftalen.html>